

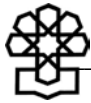
۴۰. بخش دفاع و اطلاعات

۱	مقدمه
۱	ارزیابی بودجه وزارت دفاع در سال ۱۳۸۹
۱۲	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۱۳	منابع و مأخذ

:

:

:

جدول ۱. نهادهای اطلاعاتی که بودجه آنها نسبت به سال ۱۳۸۸ بیش از ۲۰ درصد رشد داشته است

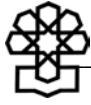
(ارقام به میلیون ریال)

ردیف	کد دستگاه اصلی	عنوان دستگاه اصلی	جمع هزینه			تسلک			جمع		
			قانون سال ۱۳۸۸	لایحه سال ۱۳۸۹	رشد	قانون سال ۱۳۸۸	لایحه سال ۱۳۸۹	رشد	لایحه سال ۱۳۸۹	قانون سال ۱۳۸۸	رشد
۱	۱۰۲۱۰۰	وزارت اطلاعات	۳۶۵۵۰۶۸	۶۲۴۴۰۰۰	۳۴	۲۸۹۵۷۴	۳۳۸۴۰۸	۵۱	۴۹۴۴۴۴۲	۳۵	
۲	۱۰۶۰۰۴	سازمان حفاظت اطلاعات نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران	۴۲۰۰۰	۵۸۰۰۰	۳۸	۹۰۰۰	۸۲۸۰	-۸	۵۱۰۰۰	۳۰	
۳	۱۱۱۳۱۰	سازمان حفاظت اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی	۵۲۰۰۰	۶۸۰۰۰	۳۱	۳۷۴۱	۳۴۴۲	-۸	۵۵۷۴۱	۲۸	
۴	۱۱۱۱۰۱	سازمان حفاظت اطلاعات وزارت دفاع	۱۱۳۰۰	۱۴۰۵۰	۲۴	۱۶۰۰	۱۴۷۲	-۸	۱۲۹۰۰	۲۰	

یکی از الزامات مدیریت استراتژیک امنیت ملی، تخصیص مناسب و هدفمند ردیف‌های بودجه سنواتی براساس ظرفیت‌سنجی دقیق پتانسیل‌های بالقوه و بالفعل کشور و شناسایی تهدیدهای راهبردی با حداقل هزینه و حداکثر بهره‌وری است. به همین منظور با رویکرد تحقق حداکثری اولویت‌های قوانین برنامه، بررسی اهداف و سیاست‌های لایحه برنامه پنجم، سیاست‌های کلی ابلاغی رهبر معظم انقلاب، توسعه صادرات غیرنفتی در بخش دفاع و اجتناب از سیاست‌های بخشی‌نگر با رویکرد پیشگیری از کسر بودجه احتمالی به مهمترین نکات قابل تأمل برنامه‌های دفاعی اشاره می‌شود.

یکی از شاخص‌های لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور تمرکز به سمت بودجه‌بندی امنیت - اطلاعات محور است، به‌طوری که هزینه وزارت اطلاعات و سازمان‌های حفاظت اطلاعات سپاه، وزارت دفاع، ارتش و ناجا به‌طور محسوسی افزایش یافته که می‌توان آن را به‌صورت جدول زیر نشان داد:

جدول ۲. ساختارهای دفاعی که بودجه آنها نسبت به سال ۱۳۸۸ بیش از ۲۰ درصد رشد داشته است

(ارقام به میلیون ریال)

کد دستگاه اصلی	عنوان دستگاه اصلی	جمع هزینه			تملك دارایی‌های سرمایه‌ای			جمع			رشد
		قانون سال ۱۳۸۸	لایحه سال ۱۳۸۹	رشد	قانون سال ۱۳۸۸	لایحه سال ۱۳۸۹	رشد	لایحه سال ۱۳۸۹	قانون سال ۱۳۸۸		
۱	ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران	۵۰۴۸۶۴	۶۰۸۰۹۶	۲۰	۱۸۰۰۹۶	۳۰۳۳۲۷	۶۸	۹۱۱۴۲۳	۶۸۴۹۶۰	۳۳	
۲	ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران	۱۷۸۷۷۰۹	۲۲۲۳۳۶۵۲	۲۴	۵۱۵۷۰۹	۶۴۴۴۵۲	۲۵	۲۲۸۷۸۱۰۴	۱۸۳۸۸۳۱۸	۲۴	
۳	ستاد مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی	۴۴۰۱۰۲۵	۵۳۰۷۴۲۱۲	۲۱	۵۱۷۹۰۱	۵۶۶۶۸۳	۹	۵۲۶۴۰۸۹۵	۴۴۵۱۸۹۲۶	۲۰	
۴	ستاد مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی - دانشگاه امام حسین (ع)	۳۷۴۰۵	۴۸۵۰۰	۳۰	۰	۰	-	۴۸۵۰۰	۳۷۴۰۵	۳۰	

واکاوای شیوه و ابزار مخالفان نظام بیانگر برنامه‌ریزی آنان برای تضعیف برنامه راهبرد منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران از طریق کاربست مؤثر و زمان‌سنجی شده ابعاد جنگ نرم از جمله آینده‌های جاسوسی است. به‌عنوان مثال گسترش موزائیکی مراکز جاسوسی آمریکا و رژیم صهیونیستی در مجاورت سرزمین جمهوری اسلامی ایران، برنامه‌ریزی غرب برای رفع خلأ اطلاعاتی پیرامون دستاوردهای بومی موشکی وزارت دفاع و سپاه پاسداران و مداخله برخی نهادهای جاسوسی غرب در وقوع یا گسترش ناامنی‌های اجتماعی متراکم یا گسسته پس از دهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری تنها برخی مصادیق آینده‌های جاسوسی هستند که پیش‌بینی می‌شود در سال ۱۳۸۹ با تغییر ابزار و روش‌ها بر شدت آن افزوده شود.

نکته دیگر افزایش جهشی بودجه ساختارهای ستادی نیروهای مسلح است، به‌طوری که ردیف بودجه ستاد فرماندهی کل نیروهای مسلح، ستاد مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و ستاد مشترک ارتش در ردیف دستگاه‌هایی قرار می‌گیرند که بودجه آنها بیش از ۲۰ درصد افزایش یافته‌اند.

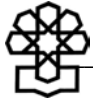

طبق جدول زیر هزینه نظارت قضایی بر نیروهای مسلح نیز نسبت به بودجه سال قبل با بیش از ۲۰ درصد رشد همراه است.

جدول ۳. وضعیت تغییرات بودجه‌های سازمان قضایی نیروهای مسلح در سال‌های ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹
(ارقام به میلیون ریال)

ردیف	کد دستگاه اصلی	عنوان دستگاه اصلی	جمع هزینه		تملك دارایی‌های سرمایه‌ای		جمع		رشد
			قانون سال ۱۳۸۸	لایحه سال ۱۳۸۹	رشد	قانون سال ۱۳۸۸	لایحه سال ۱۳۸۹		
۱	۱۰۸۰۰۹	سازمان قضایی نیروهای مسلح	۱۷۹۵۱۶	۲۳۱۲۰۰	۲۹	۴۹۷۱۸	-۸	۲۳۳۵۵۷	۲۰
								۷۸۰۹۱۸	

در بودجه سال ۱۳۸۹ برای برخی نهادها، ساختارها یا برنامه‌های جدید نظامی - امنیتی ردیف‌های بودجه جدیدی در نظر گرفته شده است، به طوری که با اختصاص ردیف بودجه ۵۰ هزار میلیون ریال بخش جدیدی با عنوان «سازمان حراست کل کشور» تشکیل شده است که باید نوع مأموریت، اهداف و وظایف و مبنای تشکیل آن برای قانونگذار شفاف‌سازی شود. از طرفی تشکیل این سازمان و تأثیر آن بر مفاد طرح جامع حراست‌ها که در مجلس شورای اسلامی در حال بررسی است، باید مورد توجه قرار گیرد. در بخش بودجه وزارت دفاع نیز، طرح توسعه کوثر (شهید چمران) نیز از برنامه‌های جدیدی است که در قانون بودجه سال ۱۳۸۸ وجود نداشته ولی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ ردیف بودجه جدیدی به آن اختصاص داده شده که می‌توان آن را به صورت جدول زیر نشان داد:

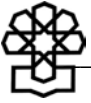

جدول ۵. قیاس تطبیقی بودجه امنیت سازمانی وزارت دفاع در سالهای ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹

		درصد رشد نسبت به سال ۱۳۸۸			بودجه سال ۱۳۸۹			بودجه سال ۱۳۸۸			عنوان	کد	ردیف	
		هزینه اختصاصی	تفکک دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه عمومی	هزینه اختصاصی	تفکک دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه عمومی	جمع	هزینه اختصاصی	تفکک دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه عمومی			
جمع	۷۰-	—	۷۰-	—	۰	۱۴۷۲	۰	۱۶۰۰	۰	۱۶۰۰	۰	برنامه امنیت سازمانی	۲۰۱۲۴	۱
هزینه اختصاصی	—	—	—	۲۴۳	۰	۰	۱۴۰۵۰	۱۱۳۰۰	۰	۰	۱۱۳۰۰	برنامه امنیت سازمانی	۲۰۲۰۹	۲

(ارقام به میلیون ریال)

- در زیرمجموعه برنامه‌های وزارت دفاع ردیف بودجه‌ای با مبلغ ۹۴۵۰۰ ریال برای برنامه حمایت‌های اجتماعی (کد ۳۰۴۲۹) تخصیص داده شده که با وظایف و مأموریت‌های وزارت دفاع همخوانی ندارد یا اینکه مبهم است و باید برای قانونگذار شفاف‌سازی شود. یکی دیگر از نکات قابل تأمل بخش دفاع این است که با توجه به تأکید بند «۳ - ۴۵» سیاست‌های کلی برنامه پنجم مبنی بر توسعه پدافند غیرعامل هیچ‌گونه برنامه‌ای برای توسعه آن در ردیف‌های لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ لحاظ نشده است.

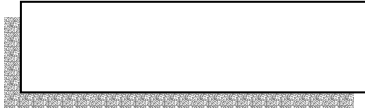
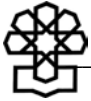
- اعتبار برنامه مأموریت‌های دفاعی (کد ۲۰۱۱۱) نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۸، ۲۴۴/۸ درصد افزایش یافته درحالی که باید مبنای این افزایش برای قانونگذار شفاف‌سازی شود.

جدول ۶: مقایسه تطبیقی برنامه مأموریت‌های دفاعی سال‌های ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹

درصد رشد نسبت به سال ۱۳۸۸		بودجه سال ۱۳۸۹			بودجه سال ۱۳۸۸			عنوان برنامه	کد دستگاه اصلی	ردیف
جمع هزینه اختصاصی	تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع هزینه اختصاصی	تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع هزینه عمومی	هزینه اختصاصی	تملک دارایی‌های سرمایه‌ای				
۸۴۴/۸	—	۴۰۱۱۶	۰	۱۱۶۳۳	۰	۱۱۶۳۳	برنامه مأموریت‌های دفاعی	۲۰۱۱۱	۱	
—	—	۲۴۴/۸	۰	۴۰۱۱۶	۰	۱۱۶۳۳				

(ارقام به میلیون ریال)

به‌منظور نظارت مؤثر مجلس شورای اسلامی بر روند حُسن تخصیص بودجه برنامه‌های دفاعی متناسب با ظرفیت‌ها و سطوح تهدیدهای بالقوه و راهبردی، انطباق حداکثری ردیف‌های بودجه با قوانین بالادستی کشور، کاهش وابستگی استراتژیک به منابع نفتی، نگاه راهبردی به دورنمای تحریم‌های احتمالی بر ردیف‌های بودجه بخش دفاع و پیشگیری از کسر بودجه احتمالی برخی مؤلفه‌هایی هستند که باید در بررسی بخش دفاعی لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ به آنها توجه شوند. بودجه کل وزارت دفاع نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۸ تنها به میزان سه درصد افزایش یافته که بخش قابل توجه آن شامل افزایش تصاعدی هزینه بخش‌های رفاهی و برخی برنامه‌های قابل تأمل مانند طرح کوثر است.

بودجه سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح با ۴۵ درصد افزایش به ۱۲۶۶۲۰ میلیون ریال بالغ شده که با توجه به اولویت‌های دفاعی جمهوری اسلامی ایران طبیعی است. از طرفی این سازمان نقش مهمی را در توسعه قابلیت‌های موشکی و فضایی جمهوری اسلامی ایران ایفا می‌کند.^۱

یکپارچه‌سازی برخی فعالیت‌های موازی می‌تواند در صرفه‌جویی هزینه‌های دفاعی مؤثر باشد. به‌عنوان مثال ادغام برخی هزینه‌های مرتبط با امور بازنشستگان و گنجاندن آنها در ردیف برنامه کمک به صندوق بازنشستگی سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح علاوه بر پیشگیری از هزینه‌افزایی، نظارت قانونگذار بر چگونگی

۱. نقشه‌برداری، گردآوری اطلاعات جغرافیایی، تهیه تصاویر ماهواره‌ای، عکسبرداری هوایی، سنجش از راه دور، کارتوگرافی و امور انتشارات و چاپ، فتوگرامتری و هیدروگرافی از مهمترین فعالیت‌های تعریف شده این سازمان است.

مصرف بودجه را نیز ارتقا می‌دهد. به‌ویژه اینکه در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ هزینه سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح نیز با ۸۳ درصد رشد نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۸ به ۵۰۲۴۰۷۰۴ میلیون ریال افزایش یافته است.

در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹، ۵۲ ردیف بودجه با اعتباری بالغ بر ۹,۷۴۴,۶۷۱ میلیون ریال تخصیص داده شده که در آنها برخی برنامه‌های وزارت دفاع مانند طرح کوثر بخش مهمی از هزینه‌ها را شامل شده که با توجه به مبهم بودن اهداف، وظایف و مأموریت‌ها از موارد قابل تأمل در بودجه است.

۱. لایحه بودجه سال ۱۳۸۹.
۲. قانون بودجه سال ۱۳۸۸.
۳. سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران.
۴. فصل دهم قانون برنامه چهارم توسعه (مواد ۱۱۹) - (۱۲۹).
۵. فصل هفتم لایحه پیشنهادی برنامه پنجم توسعه (مواد ۱۷۵) - (۱۸۶).
۶. گزارش دفتر مطالعات برنامه و بودجه مرکز پژوهش‌های مجلس، تطبیق ردیف‌های دستگاه‌های اجرایی مندرج در لایحه و مقایسه اعتبارات آنها با قانون بودجه سال ۱۳۸۸، شماره مسلسل ۱۰۰۹۸.

:

: لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور ۴۰. بخش دفاع و اطلاعات

: مطالعات سیاسی (گروه دفاعی - امنیتی)

: مصطفی دلاورپور اقدم

: ناصر جمالزاده

: کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات

—:

—:

—:

/ / :